

Keddi idő. Erősödő szél, sok helyen eső. A hegyeken részben havas-
eső és havazás. A hőmérséklet az ország keleti felében még
enyhe marad, nyugaton ellenben csökken.

Ára 1.2 fillér

MAGYAR LAJOK

Nemzeti Muzsika

BUDAPEST

X. évfolyam, 57 (2624) sz. Hétfő

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 március 10

Törökország folytatja a benemavatkozás politikáját Görögország elfoglalása után is

A görög kormány kérdést intézett Istanbulhoz, hogy hajlandó-e teljesíteni segélynyújtási kötelezettségét

Két-három napon belül teljesen tisztázódik a balkáni helyzet

Zürichből jelentik: A Pest írja: A ma és a legközelebbi két-három nap eseményeitől várják világszerte a balkáni diplomáciai helyzet tisztázódását, különösen pedig a jugoszláv és a török kormány napok óta esedékes döntő elhatározásait. Berlini és belgrádi diplomáciai helyeken nem akarnak elébe vágni az eseményeknek. Nem óhajtanak nyilatkozni azokról a hírekről sem, amelyek jugoszláv államférfiak németországi látogatását jelzik. A belgrádi sajtó utal arra, hogy Jugoszláviát barátsági szerződések fűzik északi és keleti szomszédaikhoz. Hasonló egyezményrel kívánja megalapozni leghatalmasabb szomszédjához, a Német Birodalomhoz való viszonyát is. A német sajtó tartózkodóbb. Megelégszik azzal, hogy a két ország jóviszonyát és a balkáni béke fenntartására irányuló közös akaratát hangsúlyozza. Ankarában ma ül össze a török nemzetgyűlés. Legújabb hírek szerint lehetséges, hogy Szaradzoglu külügyminiszter már a mai ülésen nyilatkozik. Isztanbuli jelentés szerint Isztanbulban és az európai Törökország több városában szombaton és vasárnap elsötétítési gyakorlatok voltak. Athénből ma a görög kormány átalakításáról, illetve ki-
szélesítéséről érkeztek hírek. Olasz felfogás szerint ez is angol befolyásra vezethető vissza.

vajjon ezt a másik támaszpontot is ugyanez a sor éri-e? Egyébként a görögök ellene vannak, hogy az angolok kisebb csapatokat szállítsanak partra, mert a Norvégia-ba küldött jelképes segítség után egyetlen kisállam hadvezetőségének sincs kedve, hogy ilyen jelképes segítségben részesüljön.

Jugoszláviában nem jártak eredménnyel Amerika erőfeszítésével.

Rómából jelentik: (MTI.) A vasárnap olasz sajtó vezető helyen foglalkozik azzal a javaslattal, mellyel Roosevelt Jugoszláviát a tengelyhatal-

mak elleni álláspontra akarta bírni. A lapok rendkívül élesen támadják Washington politikáját. Az olasz lapok nagy meglepedés hangján írják Jugoszlávia álláspontjáról. A Stampa belgrádi tudósítója szerint Belgrád ugyan nem csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez, amit a tengelyhatalmak nem is kértek tőle, de ünnepeles nyilatkozattal kifejezésre fogja juttatni Németországgal és Olaszországgal való barátságát. Az amerikai kormány erőfeszítései nem jártak eredménnyel.

Antonescu nyilatkozata a külfölddel kötött szerződések alapelveiről

Bukarestből jelentik: (MTI.) Antonescu az ország tudtára adta, hogy a külállamokkal megkötött és a jövőben megkötendő szerződéseket a következő szempontok figyelembevételével kötötték és fogják kötni.

A nemzeti vagyon nem idegeníthető el. Idegen tőket csak a kormány tudtával, beleegyezésével és ellenőrzésével vehet részt a román gazdasági életben. Ezeket az elveket tárgyalta Antonescu berlini és bécsi megbeszélései során. A Führer határozottan kifejezésre juttatta, hogy Németország segíteni akar Románián. Azokat a román állampolgárokat, akik elidegenítettek javakat, megbüntetik, ha idegen állampolgárok követtek el ilyen cselekedetet. 24 óra alatt kiutasítják őket. A román területen lévő német csapatokat javarészt Németországból él-

mezik. Rosszindulatuk azok, akik egyes elemi cikkek hiányát a németek jelenlétének tulajdonítják. Románia semmi áldozatot nem hozott. A motorizált csapatok élelmezését a román állam száz millió lei keretében állapította meg. A leszereléssel az állam 1 milliárd leit takarít meg havonta.

Elhagyták Szófiát az arnyékkormányok követői.

Szófiából jelentik: (MTI.) Belgium, Hollandia, Lengyelország idegenbe menekült „kormányainak” diplomáciai képviselői vasárnap délelőtt elhagyták a bolgár fővárost és Isztanbul felé utaztak. Ezzel eleget tettek a bolgár kormány felszólításának. Hír szerint az angol követ a követség ott lévő tisztviselőivel és az ott élő angol alattvalókkal együtt hétfőn utazik el.

Tráciából visszavonultak a görög csapatok

Konstantinápolyból jelentik: (Mai Nap). Minden izgalmas esemény mellett megállapítható, hogy Törökország megőrizte hidegvérét. Törökország az érdekelt megfigyelő álláspontjára helyezkedett és bízik abban, hogy semmiféle nyomásnak sem lesz kitéve. A német csapatok egyébként Trácia határán állnak és a német zuhanóbombázók Rhodes szigetén állomásoznak. Törökország felkészült minden lehetőségére.

Egy amerikai taverati ügynökség jelentése szerint a görög kormány kérdést intézett Ankarához, hogy Törökország állni fogja-e a kölcsönös segélynyújtásról szóló paktumot, amelyet 1933-ban kötöttek a amelyben mindkét fél kötelezi magát, hogyha egy harmadik fél bármelyiket megtámadja, a másik segítségére siet. Görögország kifejezi azt a reményét, hogy Törökország nyilatkozni fog a segélynyújtásról.

A Vreme ezzel kapcsolatban szófiai jelentést közöl, amely szerint azok a görög csapatok, amelyek megszállták Tráciát, most visszavonultak és kiűrtették Tráciát. Törökország még nem válaszolt a görög jegyzékre.

Ugyanakkor magatartása a tengelyhatalmakkal szemben egyre korrektebbé válik. Törökország folytatni fogja a benemavatkozás politikáját Görögország elfoglalása után is.

Athénből jelentik: A Mai Nap írja:

Erős diplomáciai küzdelem Athén és Ankara között

Belgrádból jelentik: (NTL.) A Vreme szerint már csupán az a tény, hogy német csapatok tartózkodnak Bulgáriában, megfosztja Szalonikit minden hadászati jelentőségétől. Ezt a kikötővárost már is tökéletesen semlegesítették. Az angolok esetleges balkáni arcvonalának támaszpontjaként csu-

pán Pireusz jöhet tekintetbe és Isztanbul. Eppen ezért erőteljes küzdelem folyik Athén és Ankara között diplomáciai téren. A tábornokok már felkészültek és várják, hogy más esz-közzel folytassák a küzdelmet Szalonikit már ki kellett kapcsolni a számításokból. A jövő fogja megmutatni.

Németország elég erős ahhoz, hogy a maga számára kedvező békét kényszerítsen ki Anglia a háború új szakaszát várja

Rómából jelentik: (MTI.) A Corriere della Sera berlini tudósítója beszélgetést folytatott Goebbels propagandauji miniszterrel, aki a következőket mondotta:

— Sokan azt hitték, hogy Németország kizárólag légierőjével akar győzni. Ez tévedés. Mi ezt a háborút mindhárom fegyvernem együttműködésével akarjuk megnyerni és az ellenségnek fogalma sincs róla, hogy milyen erő-

sek vagyunk. Németország nem tör egy állam függetlensége ellen sem. — Belgium és Hollandia megszállása csak katonai szükségszerűségből történt. A továbbiakban nyomtatékosan hangsúlyozta Goebbels, hogy Németország nem köt kiagyezéses békét. Elég erős ahhoz, hogy saját magának kedvező békét kényszerítsen ki. Hitler nem kéri elhatározásait időhöz. Azonban világosan kijelentette, hogy az 1941-es év

meghozta a győzelmes döntést ebben a háboruban.

Londonból jelentik: (NST) Angol kormánykörök nyilatkozataiból kitűnik, hogy a londoni kormány a háboru új szakaszát várja. Arra törekednek, hogy az Egyesült Államokkal való tengeri összeköttetést biztosítsák, és hogy a hajóban szenvedett veszteséget kiegyenlítsék. A háboru új szakasza azzal indult meg, hogy megszavazták az amerikai hadianyag-kölcsönzésre vonatkozó törvényjavaslatot és lemondtak a balkáni angol tervekről továbbá lefújták Wael tábornok libiai hadjáratának folytatását.

Berlin nagy érdeklődéssel várja a japán külügyminiszter látogatását.

Berlinből jelentik: A szombaton kiadott hivatalos közlés szerint a német birodalmi főváros politikai közvéleményének érdeklődését Matsukoa japán külügyminiszter látogatása foglalkoztatja és miként a sugalmazott forrás megjegyzi, a látogatás háttérbe szorította még a jugoszláv kérdést is. Különböző hírek szerint Moszkvában is tárgyalásokat szándékozik folytatni Matsukoa japán külügyminiszter. Illetékes berlini tényezők e híreket nem erősítik meg, de nem is cáfolják. A látogatást méltatva, a lapok hangsúlyozzák, hogy most látogat el első ízben a japán külügyminiszter Németországba. A megbeszélés természetesen a háromhatalmi egyezményből indul ki. Ennek keretében minden politikai, gazdasági és katonai kérdést megbeszélnek. Utalnak arra is, hogy a háboru kiterjesztésének ügyét is tárgyalni fogják. Politikai megfigyelők szerint ez világos célzás az Egyesült Államokra, amiből jól értesült körök szerint szövegére kerülhet a háboru Közkeletre való kiterjesztésének kérdése is.

Amerika moszkítóhajókon szállítja a hadianyagokat Angliába.

Washingtonból jelentik (Reuter): Illetékes helyről nyert értesülés szerint kész tervek vannak arra, hogy mielőtt a megsegítési törvény életbe lép, sürgősen hadianyagot és más árut küldhessenek. A szállítást nagyszámú kisebb tonnatartalmu moszkítóhajók fogják végezni, hogy csökkentésük a veszélyt. Tervebevételek a torpedóvetők gyártását is. Nagyobb hajók átengedéséről nincs szó. Élelmiszereket csak másodsorban szállítanak.

Angol katonák szálltak partra Izland szigetén.

Belgrádból jelentik: A Politika newyorki jelentése szerint a Newyork Herald Tribune arról ad hírt, hogy 70.000 angol katonát szállt tegnap partra Izlandon.

Frenczel Sándor

tűkör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képeretezés

Melegágyrámák és üvegek

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

ELFOGTÁK A VOLT LEGIONISTA RENDŐRSÉG GYILKOS FŐTISZTJÉT. Bukarestből jelentik: (MTI) Hosszas nyomozás után elfogták Cretzu Georgot, a volt légionista rendőrség főtisztjét.

Rövidesen törvényerőre emelkedik Rooseveltt háborús javaslata

Elfogadta a szenátus az Anglia megsegítésére irányuló törvényjavaslatot. Az ellenzék erőteljes hadjáratot indít a háborús propaganda ellensúlyozására

Washingtonból jelentik: (Reuter.)

Az amerikai szenátus 60 szavazattal 31 ellenében jóváhagyta az angolok megsegítését célzó javaslatot. A törvényjavaslat a szenátusban 17 napon igen élénk vitán ment keresztül. Megszavazása után most átteszik a képviselőházba. A képviselőház tudomásul veszi a javaslatot s akkor a Fehér Háza kerül Rooseveltt elé megerősítés végett. A törvény egy elfogadott módosítás alapján 1943 június 30-ig marad majd érvényben. Ugyancsak a javaslat szerint Anglia 325 millió fontsterling erejéig eszközölhet hadianyagvásárlásokat. Az elnök minden vásárlás és szállítás esetén köteles kikérni a véderő parancsnokainak tancsát

A képviselőház már szerdán elfogadja a szenátus módosításait.

Washingtonból jelentik (Reuter): Az Angliának nyújtandó kölcsönre

és bérbeadásra vonatkozó törvényjavaslat szenátusi megszavazása után hozzáálltak az Angliának nyújtandó tízmilliárdos, három éves segélynyújtási terv kidolgozásához. Azt hiszik, hogy a képviselőház szerdán elfogadja a szenátus módosításait és ezután aláírás végett azonnal az elnök elé terjesztik. Az elnök aláírásával a javaslat törvényerőre emelkedik. Míg maga a közvélemény nagyrésze megelégedéssel vette tudomásul, hogy a szenátus megszavazta a törvényjavaslatot, ennek ellenzői hadjáratot szándékoznak indítani, hogy a közvéleményben háboruellenes hangulatot támasszanak. Wheeler szenátor, a törvény ellenzőinek vezetője ezt mondta:

— Kereszties hadjáratot szervezünk szerde az országban annak a propagandának ellensúlyozására, amelyet az Angliának nyújtandó nagymérvű segítség érdekében fejtenek ki, mert ez háboruba fog dönteni minket.

A „Magyar Lapok” gyűjtése az árvizkárosultakért

Jótekonyság vagy kötelesség

A tavalyi téli sztrájkok a vízvezeték hálózatot is megsemmisítette az országban, amikor már ismét kinyitják felül se éltük kezét a víz használatánál volt, árvízszújtotta szerencsétlen mivolt testvérünk. A magyar királyi kormány, a honvédség, a polgári hatóságok, az árvízről sújtott vidékek lakossága példátlan önfeláldozással szellett a bajba jutottak megsegítésére és iparkodtak megmenteni azt, amit a romboló ár ellen folytatott küzdelemben menteni lehetett. A hősi fizikai küzdelem, az illetékesek részéről nyújtott anyagi segítség azonban kevés ahhoz, hogy a szerencsétlenség által sújtottak vissza tudják adni otthonát, elpusztult vagyontárgyaikat. A mai nehéz háborús időkben, amikor a nemzet minden egyes tagjának hazafias kötelessége, hogy kivége részét abból a munkából, amely hazánk erejének növelését van hivatva szolgálni, kötelessége most is, hogy egy emberként álljon bajba jutott honfitársai megsegítésének szolgálatába. A Kormányzó ur elrendelte az országos gyűjtést a károsultak megsegítésére, tehát eljött az idő, amikor minden magyar meg kell, hogy mutassa, hogy tehetségéhez képes, akár és tud segíteni azokban, akiket az árvíz otthontalan, földönfutóvá tett. Az árvizkárosultaknak nyújtott anyagi támogatás nemcsak a szerencsétleneknek adja vissza az otthonát, hanem közvetve bár, de hozzájárul az egyetemes nemzetgazdaság megerősítéséhez is. Eppen ezért tartja kötelességének minden magyar, felekezetre, társadalmi állásra, vagyoni helyzetre való tel-

nélkül, hogy segítsen az árvíz szerencsétlenjein.

A vagyonos társadalom ne szánalmas fillérekkel, hanem vagyonához mért komoly hozzájárulással vegye ki részét a nemzetmentő munkából.

A közösségi eszme, amelynek jegyében építjük ki a magyar jövőt, azt parancsolja, hogy ne jótekonny adományozásnak, ne alamizsnaszolgáltatásnak, hanem legelsőrangú kötelességteljesítésnek tekintse mindenki ezt a kérdést.

Eddigi gyűjtésünk: 2897.95 P

Ujabb adományok:

Papp Zsuzsánna, Nagyvárad	—50—
D'Or Illatszertár, Nagyvárad	10—
Özv. Berecki Gyuláné N.-várad	10—
Fotos Mária	3—
Vincze Ferenc	2—
Frischmann Adolf kenyérgy	20—
Japport cukrászda	30—
D. J.	10—
N. N., Nagyvárad	50—
Magyar a magyarért	100—
H. M., Nagyvárad	20—
N. N., Nagyvárad	30—
Összesen:	3183.45 P

Csiksomlói kegytemplom céljára adakoztak:

Római Katolikus Szeminárium	
Eiöljárósága, Nagyvárad	15— P
György János v. Brassói lakos	10—
Összesen:	25— P
Erdélyi Akció	
N. N., Nagyvárad	15— P

Az Actio Catholica filmkritikája

„Kegyelmes ur rokona.” Szatirikus társadalmi rajz; erkölcsileg kifogástalan.

„A nyugati győzelem.” A francia hadsereg összeomlásáról. Belgium és Hollandia kapitulálásáról híradószerűen számol be.

„Irene.” Kifejezetten szórakoztató film.

„Olajváros.” Egyes jeleneteinek erős és bántó naturalizmusa miatt csak érett embereknek való.

„Cisco, a száguldó lovás.” Amerikai cowboy történet, itt-ott nemesebb erkölcsi érzelmekkel.

„Stan és Pan hamvazószerdája.” Szórakoztató történet, erkölcsi vonatkozások nélkül.

„Kilenc agglegény.” Léha erkölcsrajz cinikusan erkölcsletlen megoldással. Tökéletes destrudálása a házasság szentségi jellegének.

P. Nagy Töhötöm előadása az agrárfijusági mozgalomról

Nagyvárad. Saját tud. Ma délelőtt tartotta meg P. Nagy Töhötöm jezsuita atya a Legényegylet nagytermében előadását a katolikus agrárfijusági mozgalomról. Az előadásra összegyűlt a váradi és váradi környéki lelkeskedő papság és a tanfői kar. P. Nagy Töhötöm mindvégig élvezetes, élénk előadásában ismertette az agrárfijusági mozgalom (KALOT) lényegét, szervezetét és célkitűzéseit. Elmondotta, hogy Magyarország területén ma már több mint 3000 községben van Kalot-szervezet majdnem félmillió taggal. Ez a szám azért nagyjelentőségű, mert a szervezkedés mindenütt a legényektől indult ki s ma is teljesen az ő kezükben van. A mozgalom gazdasági téren bámulatos eredményeket mutatott már eddig is fel. Az országban 4 népfőiskolája van, ahol állandó kereskedelmi, ügynői, faluvezetői, népművészeti kurzusokat tartanak a jelentkezők számára. Egyik legutóbbi megállapodás értelmében a Generala biztosítótársaság számára 1000 ügynököt képez ki a Kalot a falu ifjai közül, akik az új rendszerű népbiztosításokat fogják végezni a magyar falu lakossága között.

P. Nagy Töhötöm előadása nagy tetszést váltott ki a hallgatóság körében.

A Tisza Kálmán-téren állítják fel Tisza Kálmán szobrát

Nagyvárad. Saját tud. Megemlékeztünk már arról, hogy a berettyóújfalui Tisza Kálmán szobor Nagyváradon való felállítása érdekében városzerte, sőt megyeszerte élénk mozgalom indult meg. Ebben az ügyben a vármegye alispánja a napokban melegehangu levelet intézett Nagyvárad polgármesteréhez, amelyben a Tisza Kálmán szobornak nagyvárad felállítására megfelelő hely kijelölését kéri. A polgármester — a főispánnal egyetértésben — a Tisza Kálmán tér elején levő parkot jelölte ki erre a célra és ott rövidesen fel is állítják Tisza Kálmán szobrát.

Budapestet megelőzve a Belvárosiban

**A szerelem
nem szégyen**

Tolnay Klári, Jávor Pál, Mály Gerő és Gózon Gyula 2 órai vidám kacagást biztosít.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház, Kossuthu. 1
(volt Dorian)**MA
RASPUTIN
MA**

Marcelle Chaulat, Harry Baur

APOLLO Filmszínházban

Ma!

Kék madár

Műsoron kívül: Ali Baba Kinában és hiradó.

Árdéragítók

Az elmúlt világháború termelte ki ezt a meggyűlölt fajta. Emlékek az epénél keserűbb még ma is. Míg a nemzet milliói életüket, vérüket és vagyonukat áldozva feszítették minden idegszálukat a frontokon, meg a Hinterlandban, addig az árdéragítók, mint szűz a fában vájták maguknak a titkos utakat, hogy észrevétlenül szívják ki a nemzet életerejét. Mindenre rávetették magukat, ami a küzdők erejének fokozásához és az otthonmaradottak amúgyis szegényes életének tengetéséhez kellett. Mind egy volt, hogy fillér, vagy millió a zsákmány, mint saskeselyű csaptak le gyanútlanul a kínálkozó alkalmakra. Nem az öldröklő fegyverek, nem a koreszmék, nem a békeparancsok győztek. Egyedül ők, akik duzzadt zsebekkel még akkor is kánkánt táncoltak, amikor körülöttük az egész nemzet elaléltan, meggyötört és megcsúfoltan a porban, a sár szelén hevert. A világháború roppant tanulságot szolgáltat azoknak, akik a nemzetek sorsát a mai korszakot váltó időkben igazgatják. Mussolini Oroszországában halálbüntetés jár az árdéragítókra. Németország is elriasztó büntetéssel sújtja a birodalom roppant erőfeszítésének vámszedőit. És még Európa minden nemzete egyik szemével a fenyegető villámok járását figyeli, másik szemével szigorúan őrködik, hogy bárki is egy fillér jogtalan hasznót zsebelhessen be akkor, amikor mások életüket és földi javukat készek áldozatul hozni a veszedelmek kivédésére. Most a magyar kormány is szigorúbb büntetést készül kiszabni az árdéragítókra. Az egész ország tapsol az útban levő új intézkedéseknek. Mert a nemzet ma újból történelmi időkben él. Európa új elrendeződésének gigászi küzdelmében ki akarja kényszeríteni méltó helyét a nap alatt. Ugyanakkor belső életét is új, szélesebb, szilárdabb vágyokra akarja áthelyezni. Ma az egész ország élete roppant erőfeszítés. Pattanásig feszülő figyelem kifelé és befelé is. Totális erőkiéjtés ez, amelyben mindenkinek áldozatot kell hozni. A szelét kenyeret is úgy kell beosztani, hogy jusson, maradjon is. Ha egy köntösünk is marad, elégnek kell lenni minden rászoruló számára. Ebben a gigászi közösségben ott van a helye a nemzet minden fiának. Csak egynek nem: az árdéragítónak. Ezt a világháború óta meggyűlölt és fejtő még ma is fel-felülő fajta ki kell irtani közülünk. Semmi büntetés nem elég szigorú a nemzeti létszükségletünk biztosítására. Lőjjen a legdrágább büntetés. Hadd riasszon el mindenki, aki ezekben a sorsforgató időkben a nemzet egyeteme ellen merészelné merénylőtervezni. Amink van, ha szűkös is, minden a nemzet erejét táplálja. És így annak, aki az összefogott erőket gyengíteni akarja. Egy feladat áll mindenki előtt: kitartani, takarékoskodni és ügyelni a zavarosban halászni akarókra.

**A KUKORICA-KENYÉR PREMIERJE
NAGYVÁRADON**

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn lépett életbe országosra a lisztkeverés új rendje a Nagyváradon is megjelent a kukorica kenyér.

A kormány korábbi rendelkezése folytán a buzaliszt március 10-től kezdve tengerliszttel kell keverni. A rendelet előírja hogy minden malom, sütőüzem, kereskedő köteles kenyérlisztnak közvetlen házfogyasztásra történő eladás esetében tengerlisztet is kiszolgáltatni akként, hogy minden kilogramm buza vagy rozs kenyérliszttel 20 dkg. tengerlisztet mér össze. Buzakenyeret, rozskenyeret és rozsbuzakenyeret sütő üzemből csak tengerlisztnel 20 százalékos keverésével szabad készíteni, vagy bérsütésben készíteni. Magán és intézeti háztartás céljára történő sütésre szintén csak tengerlisztnel az említett arányban

történő felhasználásával készült kenyérsütést szabad átadni és elvállalni. Emellett változatlan marad a kenyérfeldolgozásnál burgonyának kötelező keverése. A tésztafélek készítésénél ideértve a cukorka s csokoládé, valamint cukraszütemeket is, a feldolgozásra kerülő minden 100 kg. nuliszt buzaliszt után legalább 15 kg. tisztított tengerlisztet és minden 100 kg. kenyérliszttel után legalább 15 kg. tengerlisztet köteles felhasználni.

A kukoricakenyér semmiben sem marad a rozskenyér mögött. Kissé sárgás-zsine jelzi csak hogy kukoricával van keverve, az ize jó és kellemes és sokkal táplálóbb, mint az egészen fehér kenyér. Nagyváradon igen jó kukoricakenyeret sütnek s a közönség szívesen fogadta a háborús kenyereit.

MAJOR VILMA

fényképezési szaküzlete és amatőr laboratóriuma
a napokban nyílik meg
Nagy Sándor utca 1 szám alatt. Del-Ka mellett.

**Magyarországnak
barátokra van szüksége**

Kövér Gusztáv előadása

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton este hat órára zsufolásig megtelt érdeklődőkkel a nagyváradai városháza díszterme, ahol dr. Kövér Gusztáv országgyűlési képviselő tartotta meg előadását genfi tapasztalatairól.

A nagy érdeklődéssel várt előadást dr. Hlatky Endre főispán vezette be. A főispán örömmel üdvözölte a bihari magyarság lelkes vezetőjét, az ő értékes munkatársát és barátját.

Ezután Kövér Gusztáv emlékezett meg arról az örömről, amit neki az jelent, hogy Váradon előadást tarthat. Azon a Váradon, ahonnan őt, jog és törvénybírással kiűldözték. Bevezető szavaiban hálásan emlékezett meg arról a férfiúról, akivel a kisebbségi küzdelém nagy harcát együtt vívhatta meg aki negyvenszer tette meg az utat Kolozsvár és Genf között és akiről ma olyan keveset beszélnek, aki az erdélyi magyarság igazi vezére volt: gróf Bethlen Györgyről.

Megemlékezett Kövér Gusztáv Balogh Arturról, a kisebbségi tudomány elismert tudósáról. Azután a Népszövetségről, a népszövetségi eljárásokról, a kisebbségi kérdésekkel kapcsolatban, beszámolt arról, hogy a kisebbségek által benyújtott petíciókat milyen igazságtalanul, egyoldaluan, hatalmi szóval intézték el. Érdekes és színes előadásában szemléltető módon írta le Genfben szerzett tapasztalatait

érdekes emlékeket elevenített fel és történelmi jelentőségű epizódokat mondott el, a letűnt Népszövetség alakjairól.

Azután arról beszélt Kövér Gusztáv, hogy, mint a Magyar Párt képviselője, a román megszállás alatt a kisebbségi jogokért küzdött. A kisebbségi kérdés azonban a Népszövetség kezében semmi megoldáshoz nem tudott jutni, holott ezt a megoldást a jövő államalakulások rendje érdekében, a Európa békéje végett okvetlenül meg kellett találni. Ezért bejelentette Kövér Gusztáv, hogy — bár Bihar országgyűlési képviselője lett mégis folytatni akarja megkezdett munkáját. Folytatni akarja Genfben megkezdett tevékenységét. Magyarországnak barátokra van szüksége és ezeket a barátságokat ápolni kell — fejezte be beszédét Kövér Gusztáv. A nagyhatású, óriási lelkesedéssel fogadott beszédért, dr. Soós István polgármester mondott köszönetet.

**Kövér Gusztáv előadásai
a megyében**

Nagyszalonta. Saját tud. Dr. Kövér Gusztáv képviselő, az Erdélyi Párt parlamenti csoportjának ügyvezető alelnöke, vasárnap délelőtti Nagyszalontán tartotta meg előadását a Redout termében, hatalmas érdeklődés mellett.

A gyűlést dr. Cziffra Kálmán főispán nyitotta meg, míg az előadás után dr. Markovits Manó ny. főispán köszönte meg dr. Kövér Gusztávnak mindvégig lenyűgöző előadását, amelynek befejező részében egységre, összetartásra és az Erdélyi Pártnak való tömörülésre hívta fel a nagyszalontaiakat.

Este hat órakor Margitta magyarsága előtt tartott előadást dr. Kövér Gusztáv aki dr. Markovits Manó elnök, dr. Patzko Elemér és Árvay Árpád országgyűlési képviselők társaságában érkezett Margittára. A megjelenteket Kozma Lajos ny. honvédszerecses köszöntötte lelkes szavakkal. A nagyszerű előadás után Árvay Árpád képviselő mondott lelkesítő beszédet.

Az előadás után társasvácsora volt, amelyen több felköszöntő hangzott el. Szendrey Dénes református lelkész az egységre és összetartásra hívta fel az egybegyűlteket, kihangsúlyozván, hogy nem a felekezetek közötti széttagolás, hanem a közös testvéri együttműködés teheti ismét nagygyá és erőssé a magyarságot.

Az anyaország és Nagyvárad dalosainak testvérei találkozája

Derecske. Saját tud. A derecskei Polgári Dalkör meghívására a régi református énekkar vasárnap látogatást tett Derecskén. Az állomás Hadházy Sándor, a derecskei polgári dalkör karnagyja fogadta a nagyváradai dalosokat. Délután az Országzászlónál ünnepség volt a nagyváradiak közreműködésével. A dalárda a Himnuszot énekelte, amely után Kovács Győző kereskedelmi iskolai tanár üdvözölte a derecskeieket, majd Zombory Sándor, a régi református ifjuság vezetője saját hazafias versét szavalta el. Dr. Szabó Lajos lelkész ezután lelkes szavak kíséretében babérkoszorút helyezett el az Országzászló talapzatára.

Az ünnepély után vacsora volt az iparoskörben, amelyen a derecskei dalkör dalokat adott elő, Vadon Réla derecskei lelkész üdvözölte a vendégeket, amire dr. Szabó Lajos nagyváradai lelkész válaszolt. Este 8 órai kezdettel székely est volt az iparoskörben változatos műsorral. Bereczky Gizzi székely tárgyú Petőfi költeményeket adott elő; a nagyváradai énekkar székely dalokat adott elő; a régi ifjuság előadta Géczy István Gyimesi vadvirág című színművét, Zombory Sándor rendezésében, a következő szereplőkkel: Marozsán Rózsa, Nagy Lujza, Gaál Piroška, Patkós Ilona, Gombos Irma, Zombory Sándor, Szathmáry Mihály, Bancsik Gyula, Kiss István, Baranya Lajos, Patkós István, Kiss László, Bereczky János.

Szünet után Zombory Sándor szavalta, Marozsán Rózsa énekelt.

Az egész ünnepség az anyaországbeli és a felszabadult részek dalosainak szeretetteljes találkozája volt, amelyről kedves emlékekkel tértek vissza a nagyváradiak.

A visszacsatolt erdélyi részek közalkalmazottainak húszéves életgondja

A szolgálati és nyugdíjügyi viszonyok rendezése. Az erre vonatkozó 1200-941. M. E. számú rendelet hivatalos szövege. Részletes ismertetés a rendelettel kapcsolatos egyéb jogszabályokról

33. §.

Nyugállományba helyezés. Az ellátásra való igény megnyílása.

(1) A jelen fejezet hatálya alá tartozó hivatásos katonai egyének közül azokat, akik a jelen fejezetben foglaltak szerint ellátásra tekintetbe jönnek — amennyiben az állandó ellátásra igényt adó beszámítható szolgálati idejük megállapítható — az 1921. XXXII. t.-c. 2. §-a, valamint 8. §-a alkalmazásával nyugállományba helyezetteknek kell tekinteni és részükre az 1941. évi január hó 1. napjától kezdődőleg nyugdíjat (lakáspénzt, stb.) kell megállapítani. Azokat, akiknek az állandó ellátásra igényt adó legkisebb beszámítható szolgálati idejük meg nem állapítható, de az 1921. XXXII. t.-c. 3. §-ában felsorolt okok valamelyike folytán váltak tartósan szolgálatképteleneké, az 1921. XXXII. t.-c. 3. §-ának alkalmazásával kell nyugállományba helyezetteknek tekinteni és részükre 1941. évi január hó 1. napjától kezdődőleg nyugdíjat (lakáspénzt, stb.) megállapítani.

(MEGJEGYZÉS.) Az 1921. XXXII. t.-c. 2. §-a szerint a hadsereghez tartozó egyéneknek nyugdíjra van igényük, ha életük 60-ik évét betöltötték, vagy a felemelten számítható idő (a hivatásos tisztelnél a csapatállományban eltöltött minden 4 hó helyett 5 hó, minden egyéb esetben a főiskolai végzettségük és katonai tanulóknál 7 hó helyett 8 hónap, továbbá minden katonai szolgálatosnál a háború és hadijogságos évek után 1-1 havi) betöltésével 40 éves a katonai szolgálatuk. Továbbá katonai nyugdíjra van igényük a hivatásos (önként továbbszolgáló) altiszteknek valóságos eltöltött 18 szolgálati év abban az esetben, ha 10 szolgálati évet harcra szóló szolgálatban töltöttek. Végül katonai nyugdíjra van igényük már azoknak is, akik rendes számszerű 60 évet töltöttek el, katonai szolgálatban és tartósan szolgálatképteleneké, azaz hivatásos katonai szolgálatra tartósan alkalmatlannak váltak.

Az 1921. XXXII. t.-c. 8. §-a szerint nem kell előzetes felülvizsgálat az olyan esetekben, mikor hivatalból kell nyugdíjazni.

Az 1921. XXXII. t.-c. 3. §-a értelmében az öt szolgálati év valóságos betöltése előtt is állandó nyugdíjat kell megállapítani, ha hadiszolgálat teljesítése közben saját hibáján kívül megsérült, vagy egészségét tartósan megrongolta, vagy a katonai szolgálat helyén uralkodó fertőző betegség miatt lett szolgálatképtelen, vagy a katonai szolgálat során elmebeteg lett, eskőbe esett, megvakult, megsiketült, megnémult vagy hűdés érte.)

(2) Az (1) bekezdésben említett egyének közül azoknak, akiknek nincs meg az állandó ellátásra igényt adó legkisebb beszámítható szolgálati idejük és nem az 1921. XXXII. t.-c. 3. §-ában felsorolt okok valamelyike folytán váltak szolgálatképteleneké,

az 1921. XXXII. t.-c. 4. §-ában említett időleges nyugdíjra van igényük. (MEGJEGYZÉS. Az 1921. XXXII. t.-c. 4. §-a szerint azok, akik nem a 3. §. szerinti okokból lettek szolgálatképtelenek, de az öt éves szolgálat lejártá előtt mégis szolgálatképtelené váltak, ideiglenes nyugdíjot kapnak annyi évre, amennyit az illető a szolgálatban eltöltött.)

(3) A jelen rendelet szerinti ellátásra igényt adó katonai és csendőrségi személyeket, illetőleg ilyenek özvegyeit és árváit az 1941. évi január hó 1. napjától kezdődőleg a jelen rendelet szerinti ellátásra kell megállapítani. Akiknél az ellátás megállapítására való igény — figyelemmel az 1921. XXXII. törvényekben foglalt rendelkezésekre — az 1941. évi január hó 1. napját megelőző időben már megnyílt, a jelen rendelet alapján járó ellátás megállapítására való igényt 1940. évi december hó 31. napjával kell megnyílnak tekinteni s ennek megfelelően az ellátást az 1941. évi január hó 1. napjától kezdődőleg kell megállapítani.

34. §.

A nyugdíj megállapítása.

(1) A jelen fejezet hatálya alá tartozó volt katonai és csendőrségi személyek nyugdíját a jelen rendelet 10. §-ában foglaltak szerint az alábbi eltérésekkel kell megállapítani.

(2) A jelen rendelet 10. §. (2) bekezdésében foglalt rendelkezés tekintetében a rangosztály és a havidíj-fokozat stb. megállapítása szempontjából az 1921. XXXII. t.-c. 84. §. 1. pontjában foglaltak az irányadók.

(MEGJEGYZÉS. Az 1921. XXXII. t.-c. 84. §. 1. pontja úgy rendelkezik, hogy 1908. okt. 1-e előtt a katonai havidíjasokat a XII.—IX. rangosztályon belül 3—3 évenkénti számszával kell díjfokozatokba sorozni, a VIII. rangosztálytól felfelé 2—2 évenkénti számszával. 1908. okt. 1-e után a rangosztályok díjfokozata az, amelyikben az illetőnek a nyugdíjba-helyezés időpontjában kellett volna lennie.)

(3) A beszámítható szolgálati idő megállapítása és a nyugdíj mértéke (százaléka) tekintetében az 1921. XXXII. törvények és az ezt módosító, illetőleg kiegészítő hatályos jogszabályok irányadók.

(4) A román kir. hadsereg (csendőrség) hivatásos állományába tartozott tényleges és nyugállományú hivatásos katonai személyek nyugdíját

az alábbi rendelkezések szerint kell megállapítani.

(5) A román kir. hadsereg (csendőrség) hivatásos állományába tartozott rangosztályba sorolt havidíjasok, valamint a 9. §. (3) bekezdésének hatálya alá tartozó személyek nyugdíjának megállapításánál abban a rangosztályban és havidíj fokozatban járó beszámítható javadalmazást kell alapul venni, amely a jelen rendelethez mellékelt B) táblázat szerint megfelel a tényleges szolgálatban valóságos eltöltött szolgálati időnek. A besorolás szempontjából csak a teljes éveket lehet figyelembe venni és az így megállapított szolgálati időhöz kedvezményes időtöbbleteket hozzászámítani nem lehet.

(MEGJEGYZÉS. A hivatkozott B) táblázat adatai a következők: A katonai és csendőrségi rangosztályba soroltaknál 3 évi valóságos szolgálat után a XI. rangosztály szerinti fizetést veszik a nyugdíj alapjául. További négy évi szolgálat után a X. rangosztály 2-ik fokozatát, még további négy év után a X. rangosztály 1. fokozatát. További 3 év (a 12. 13. 14. év) után a nyugdíj alapja a IX. rangosztály 3-ik fokozata, a 15—17. év után a IX. rangosztály 2-ik fokozata, a 18—20. év után a IX. rangosztály 1-ső díjfokozata, a 21—23. év után a VIII. rangosztály 2-ik fokozata, a 27—29. évek után a VIII. rangosztály 1-ső fokozata. A 30-ik szolgálati év után 2—2 évenként emelkednek a VII. és VI. rangosztályok 2-ik és 1-ső fokozataiba, s 36 év vagy ennél több szolgálati év után a VI. rangosztály 1-ső fokozata szerinti fizetést kell a nyugdíj-kiszámítás alapjául venni. Azok a rangosztályba sorolt havidíjasok, akiket legénységi állományból vettek át a rangosztályos havidíjasok közé, 4—4 évenként mennek előre a rangosztályokban és fokozatokban, de a VIII. rangosztály 1. fokozatánál tovább nem mehetnek. A katonai és csendőrségi rangosztályok és díjfokozatok felől a „Magyar Lapok” március 3-iki száma hozott ismertetést.)

(6) A román kir. hadsereg (csendőrség) hivatásos állományába tartozott rangosztályba nem sorolt havidíjasok, altisztek és egyéb legénységi állományú egyének, valamint a 9. §. (3) bekezdésének hatálya alá tartozó személyek nyugdíjának megállapításánál az (5) bekezdés rendelkezései alkalmazásával a C) táblázatban feltüntetett rendfokozatnak és fokozat-

nak megfelelő javadalmazást kell alapul venni.

(MEGJEGYZÉS. A hivatkozott C) táblázat adatai szerint az első négyévi szolgálat után a nem havidíjas katonák a közlegény fizetése alapulvételével kap nyugdíjat, további 4—4 évi szolgálat után számítható az őrmester, s a 2-ik és 1-ső fokozatu törzsőrmester fizetése, mint nyugdíjazási alap. A 29-ik szolgálati évtől kezdve minden 3—3 további szolgálati év után a tiszthelyettesek 3., 2. és 1. fokozatu fizetése alapulvételével kell a nyugdíjat számítani. A nem havidíjas katonák fizetési fokozatai mennyiségéről a „Magyar Lapok” március 3-iki száma adott ismertetést.)

(7) Abban az esetben, ha a volt in kir. honvédség, csendőrség, és kir. közshadsereg, haditengerészet hivatásos állományába tartozott és a román kir. hadsereg (csendőrség) hivatásos állományába átvett katonai személyeknek az 1921. évi július hó 26. napjáig eltöltött szolgálati idő alapulvételével és az akkor utójára viselt rendfokozatnak és havidíj fokozatának megfelelő nyugdíja magasabb volna, mint az (5) és (6) bekezdés alapján megállapított nyugdíja, ugy részére a kedvezőbb nyugdíjat kell megállapítani.

(8) Abban az esetben, ha a 9. §. (3) bekezdésének hatálya alá tartozó személy tekintetében a nyugdíjba beszámítható javadalmazás megállapítása a jelen §. (2) bekezdésében meghatározott rendelkezés alkalmazásával az alkalmazottira nézve előnyösebb lenne, mint a jelen §. (5) és (6) bekezdésében meghatározott rendelkezés ve előnyösebb lenne, mint a jelen §. (2) bekezdésében meghatározott rendelkezéseknek megfelelően megállapítani.

(9) A jelen §. (5) és (6) bekezdésében felsorolt személyek beszámítható szolgálati idejének és a nyugdíj mértékének (százalékának) megállapítása tekintetében az 1921. XXXII. t.-c. 5. és 10. §-ának rendelkezései irányadók. Annál, akinek a nyugdíját a román hatóságok már megállapították, a nyugdíjba beszámítható szolgálati időt a fentiek alapján újból meg kell állapítani.

(MEGJEGYZÉS. Az 1921. XXXII. t.-c. 5. és 10. szakaszairól jövő számban részletes ismertetést adunk.)

35. §.

Az ellátás megállapításának megtagadása, illetőleg a már megállapított ellátás megszüntetése.

(1) Ellátást nem lehet megállapítani, illetőleg a már megállapított ellátás folyósítását véglegesen meg kell szüntetni abban az esetben, ha a jelen fejezet hatálya alá tartozó személyről megállapítást nyert, hogy magatartásával az ellátásra méltatlanná vált.

(2) Az ellátásra való méltatlanság megállapítására irányuló eljárás lefolytatását a honvédelmi miniszter külön rendelettel szabályozza.

(3) Az eljárás megindítását a honvédelmi miniszter rendeli el. A lefolytatott eljárás eredményéhez képest az ellátás megtagadása vagy a már folyósított ellátás megszüntetése felett a honvédelmi miniszter határoz. A határozat ellen-jogorvoslatnak nincs helye.

(Folytatása következik.)

Félarú utazás Budapestre

a mezőgazdasági kiállításra.

Odautazás, március 23-tól, április 6-ig.
Visszautazás, március 29-től, április 15-ig.

Legykiadás és felvilágosítás:

IBUSZ MAV Hivatalos Menetjegyirodája
Rákóczi-út 10-a. Tel: 11-17.

A premontrei rend ünnepi vacsorája

A város és megye vezetői
és a régi tanárok találkozója

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Gerinczy Pál jászóvári prépost-prélátus szombaton este vacsorát adott a premontrei rendházban a vármegye és a város vezetőinek tiszteletére. A vacsorán megjelentek: dr. Cziffra Kálmán vármegyei főispán, dr. Hlatky Endre Nagyvárad főispánja, dr. Schriffert Béla püspöki helynök, Thury Kálmán dr. a Tábla elnöke, dr. Gyöngyössy István táblaügysz, dr. Ungváry Antal törvényszéki főnök, dr. Soós István polgármester, Patzkó Elemér dr. orsz. gyűl. képviselő, s a régi premontrei tanárok közül Bertam Brunó, Labanc János, Faith Agoston, Szilágyi M. Dózsa Oswald János és dr. Buczkó Gáspár.

Gerinczy prépost üdvözlötte a megjelenteket és örömet fejezte ki afelől, hogy a város vezetői közül mind a premontrei gimnáziumból kerültek ki és ezért a rend gimnáziuma bátran reméli, hogy megkapja tőlük a zavartalan működéshez szükséges támogatást.

Az üdvözlést dr. Cziffra Kálmán vármegyei főispán köszönte meg és biztosította a gimnáziumot a volt növendékek ragaszkodó szeretetéről és támogatásáról.

Még a megszállás alatt készült
**széles nemzeti színű
szalagok, magyar
nyakkendők**
olcsó gyári áron
PODOLCSAK JOZSEF
„TURUL” szövődében,
Arpád Vezér út 47. szám alatt
szerezhetők be.

Létrejött a végleges meg- egyezés Thaiföld és Indo- kina között

Rövidesen aláírják a meg-
állapodást

Tokióból jelentik: (NTL) A *Miako-Sinbum* jelentése szerint *Raravan* herceg thaiföldi meghatalmazott és *Arséne Henry* Franciaország kiküldöttje felkereste *Matsuoka* japán külügyminisztert és bejelentették kormányaik végleges hozzájárulását a japán meg egyezési tervhez. A meg egyezés aláírása rövidesen megtörténik.

Vigyázat!

A DARMOL hashajtót utanoz-
zák. Ügyeljen, mert minden
tablettán a „DARMOL”
szónak és T alaku bevágás-
nak kell lenni. Kimondottan
eredeti csomagban kérje.

DARMOL

A hegybírói hivatal közvetíti a szö-
lőmunkásokat. Nagyvárad. Saját tud. A város illetékes osztálya a Magyar Lapokat kérte meg annak közlésére, hogy a nagyvárad szőlőművelésére a jövőben a hegybírói hivatalban jelentkezék ha szőlőmunkásokra van szükségük. A hegybírói hivatalnál pontos kimutatás van az alkalmas szakmunkásokról.

Száz családnak el kell hagyni Biharfélegyházát

A vármegyházán kérnek orvoslást az intézkedés ellen
a félegyháziak

Nagyvárad. Saját tud. Az érmel-
léki dombok lövében a Nagyvárad-
ról Székelyhid felé haladó országút
mentén fekszik Biharfélegyháza. Dol-
gos, becsületes bihari magyarok lak-
ják ezt a községet, amelynek alapítá-
sát egészen az árpádházi királyok
idejébe vezeti vissza a történelem. A
félegyháziak keményen állották a
harcot a két évtizedes román meg-
szállás alatt is és csak az öreg Be-
retlyó tudná elmondani, hogy mit
szenvetett a többi színmagyar érmel-
léki községgel együtt: Biharfélegyhá-
za...

Hosszúra, nagyon hosszúra nyúlta
riportunk, ha fel akarnánk sorolni

Ahogy azt Bukarestben elképzelték...

Fáradt csontu, borzas mokányilovak-
kal, rongyos ekhós szekerek végelet-
hatatlan hosszú sora kocogott nem-
sokára a bihari magyar országúton:
megjötték a telepesek. A román kor-
mány igazi atyjukként gondoskodott
róluk. Földet, házhelyet hasított szá-
mukra a nagybirtokokból, pénzzel,
mezőgazdasági felszereléssel látta el
őket s rövid idő alatt gombaként nő-
tek ki a piroscserepes telepesfaluk a
bihari magyar községek megcsönki-
tott határaiban... Bukarestben úgy
képzelték el, hogy az ország minden
részéből idecsődített román lakosság
rövid néhány esztendő alatt fölcsívja
a bihari magyarságot s románosítja
az egész határvidéket. A terv azon-
ban visszafelé sült el, mert a magyar
tengerbe cseppenített alacsonyabb mű-
veltségi színvonalu románság nem-
csak, hogy magyar gazdáktól leste el
a földdel való bánásmód titkait, de
nem tudott itt megélni anélkül, hogy
meg ne tanuljon magyarul. Veszé-

delmet csak akkor jelentettek volna
számunkra, ha erősítésük tovább tart
és — ha jó pár évszázadig itt ülnek
a nyakunkon.

...senki sem siratta meg őket

Az utóbbi eset azonban a magyarok
Istenének jóvoltából nem következett
be. Annyira nem, hogy a ragyogó
szeptemberi napok után, egy zimán-
kós, esős reggelen újra befogták kó-
cos lovaikat ekhójuk elé a román te-
lepesek s nyikorgó szekerekkel elin-
dultak bánatosan visszafelé... Szor-
morú látvány volt a menet, de azért
senki sem siratta meg őket.

Közel félszáz évvel ezelőtt, hogy
az utolsó ekhós szekér is eltűnt a
déli láthatáron. Elmulat az ősz, a tél
s márciusi napfény simogatja a fel-
szabadult bihari határt...

Vajon mi történt félszáz évvel ezelőtt
az elhagyott román telepesfalukkal?

A románok helyébe hozott magyar telepesek sorsa

Gyűröttcsizmás, foszladozott runá-
jú, aggódó szemű küldöttség kopog-
tatott be tegnap dr. Oswald János
vármegyei főjegyző hivatalába.

Biharfélegyházáról jöttek.
— Mi járatban vannak, kedves bá-
tyám? — szólított meg közülük a
legidősebbnek látszó gazdát.

Az urfélével szemben érzett ősi bi-
zálmatlanságuk csak akkor enged föl,
amikor megtudják, hogy magam is

az Ermelléket valom szülőházámmak.
Beszélni kezdenek és etmondják, mi-
féle baj hozta őket a vármegyhá-
zára.

...A román telepesek kiköltö-
zése után a katonai parancsnokság
Félegyházán is azonnal gondoskodott
arról, hogy a verejtékünkön fölépített
házsorok ne maradjanak üresen s a
kiosztott földek ne maradjanak par-
lagon. Megfeszített munkával rövid

A PANNONIA Szállodában

napi pensió háromszori étkezéssel 8 pengőért

**Reggeli. Ebéd három tál bőséges étel.
Vacsora ugyancsak három tál kitűnő
változatos ételek.**

A kiszolgálási díjak a napi pensió árában bentfoglaltatnak.
Nedelkó János igazgató, vendéglősmester.

hetek alatt összeállították a környék
mínostelen gazdáinak névsorát, föl-
írták a jelentkező vagyonvesztett me-
nekülteket s velük telepítették be az
elhagyott falut. Családonként 10—10
hold földet mértek ki valamennyiük-
nek. Az új telepesek nem voltak há-
llallanok. Nekifeküdtek a dolognak s
rendbehozták a házakat és házuk-
táját. Nagyrésztük az előrehaladott
idő ellenére még a kijelölt földjét is
fölszántotta. A telet sem töltötték tét-
lenül, mert mindenütt akadt valami
tatarozni, javítanivaló... Dolgoztak s
boldogan várták az első magyar ta-
vaszt...

Néhány héttel ezelőtt aggodalmat-
keltő szöbeszédnek verték fel a tele-
pesfalú nyugalmát.

— Nem maradhat mindenki a fa-
luban, — hangzott a hír, — sok csa-
ládnak el kell hagyni a falut.

24 órák ultimátum

S a szöbeszéd, annak ellenére, hogy
még közel száz család számára volna
üres ház a faluban, úgy látszik, igaz-
nak bizonyult, mert a hivatalos ha-
tóságok is megerősítették... Annyira
igaznak, hogy ezelőtt egy héttel szó-
beli felszólítást kapott mintegy húsz
család, hogy költözzenek ki maguk
jőszántárból, ha nem akarják, hogy 24
óra alatt eltávolítsák őket. Irásban
mindössze egy idezést kaptak a köz-
ség számára.

A felszólított családok panaszát,
föltakozását és kétségbeesését Félegy-
házán meg sem hallgatták. Ide jöttek
hát egyenesen a megyeházára, hogy
könyörüljenek rajtuk.

Nagyrésztük frontarcos és végig-
harcolta a világháborút. Valamennyi-
nyitüknek négy, öt, hat gyermeke
gazda. Egy feketekendős fiatal me-
nyecske is van a küldöttség tagjai
között. Az ura Tenkéről menekült s
ő csak akkor jött utána a családdal,
amikor megkapták a földet. Három
gyermeke van, a negyediket most
várja.

Minden reménységüket, minden ál-
mukat erre a kis házra és kis földre
építették föl... S ha elveszítik, nem
lesz hely, ahova lehajtsák fejüket s
nem lesz kenyér gyermekük, a ma-
gyar gyermek számára...

Bizunk a vármegyében

Osvald főjegyző úr megértően, ha-
rátsággal hallgatja végig panasz-
ukat. Jegyzőkönyvbe veszik a küldöt-
tség tagjainak nyilatkozatait s azzal
bocsátják haza őket, hogy ügyük
igazságos elintézését nyer.

Mi, az eset csöndes szemlélői nem
ismerjük a háttérét és nem ismerjük
az eddigi intézkedések mozgató ru-
góit. Mi csak a bánatos, bihari ma-
gyar szemeket láttuk s a magyar jö-
vőt hordozó könnyező menyecskeket.

S ha van valami hatalom a vilá-
gon, akkor a magyar jövő az, amely
előtt fejet kell hajlani még a parag-
rafusoknak is.

Márjaleky Sz. Tibor.

A TÖRÖK DÖNTÉS FŐSZEREPLŐI INONÜ ÉS SZARACSOGLU

Irta: CSISZAR BÉLA

A világháború utáni Törökország jellegzetessége, hogy az államelnök mellett sohasem a miniszterelnök, hanem a külügyminiszter személye áll a legélesebb megvilágításban a külföld előtt. A miniszterelnökök mindig szürke és háttérben meghúzódó végrehajtó, adminisztratív személyiségek voltak, a külügyminiszter állt közvetítőként a nemzet és a külvilág vagy a külvilág és az elnök-diktátor között: alakjára így érhetőleg több reflektor-fény hullt, elhomályosította a kormányfő elsőbbségét, mellette csak az elnöknek jutott ki a nemzetközi érdeklődésből, de Kemál értett hozzá, hogy titokzatosan mindig a háttérben maradjon, fensőbbes és érdekesen titokzatos egyéniségnek. Utódjául, Ismet Inonünel — aki Kemálnak sokáig miniszterelnöke volt — ez a rejtélyességre törekvés nincs meg, egyszerű, nyílt és egyáltalán nem olyan színes egyéniség mint a néhai Gházi, aki alatt megtanulta azonban az új Törökország miniszterelnökeinek jellemző sajátosságát: a háttérbe-húzódást, a szerény tartózkodást és a fórum tülekedéseitől távolmaradó páratlan magatartást.

Inonü pokban sorsdöntő jelen- aki elé ezekben a natoságú események torlódtak, amelyekben mindannyiszor élesen állást kellett foglalni, mert az idő nem tűr halasztást, szerény, csendes, finom, tartózkodó, de emellett határozott egyéniség aki udvariasan bár, de mindig maradéktalanul érvényesíteni tudja akaratát. A halott Vezérben több volt a dinamizmus, őbenne nagy a szívósság; Kemál színes, eruptív egyénisége nem ismert géteket, de épígy megvalósíthatatlan dolgokat sem: Inonü esetleg megkerüli az akadályokat, de elér célját. Mint ebből a rövid összevetésből látható, ő politikusabb egyéniség, mint Kemál, hajlékonyabb de kitaróbb és szívósabb. A mai időkben ilyen politikus-államelnökre van szükség Törökországnak, aki hidegen mérlegelni képes elhatározásait és hajlalat az északokra. Ezezt persze egy cseppet sem állítjuk, hogy Kemál nem volt politikus, nem üzött kitűnő és sikeres külpolitikát. Hiszen az ő nevéhez fűződik a nagyszerűen működő török-szovjetorosz barátság, amely utódai kezében időlegesen elhalványult és csak néhány hónapja örven ismét felhőtlen égnék, de távolról sem az, amj Kemál idejében volt. Igaz hogy Szovjetunió akkor távoztól sem volt olyan erős, mint ma, világpolitikai helyzetete is sokkal elszigeteltebb volt.

Az Újságitró Otthon

vörös szalonjában mártól kezdve minden este 10 órakor kezd műsorát

a szenzációs fővárosi

JAZZ-TRIO

jóban lenni vele tehát nem jelentett mást, mint majdnem egyenrangú viszonyt egyenrangú államok között.

Inonü lassu, megfontolt egyéniség, aki nem siet el a dolgokat. Vaslogikával dolgozik, de úgy véli, hogy ráér. Ma amikor az események sürgős alásfoglalásra késztetik, bizonyára enged a kor unszolásának és gyors döntésre készíti elő népét, de ha az események sodra meglátszik, örömmel meg elvonulni a vidékre, hogy a csunika-ya-i szép vidéki kastélyban, amelyet meg Kemál építtetett a mindenkorj elnökök számára, tovább írja emlékiratait a világháborúról és a török-görög háborúról. Ebben a csinos nyári lakban, amely 2-3 kilométert Ankarától egy elragadó dombon fekszik tölti legszívesebben idejét a pompás parkban, a gyorsan növő fák és virágok között. A ház enyhén rózsaszínű, egyemeletes balkonjáról végiglátni a régi es az új Ankarát. Kemál flete utolsó éveinek nagyrészét Csankayában töltötte.

Inonü egy kissé nagyothalló, alacsonytermetű, inas, sovány ember. Puritán erkölcsű és a saját életmódjában a ridegségig szerény igényű. Pályáját katonatisztként kezdte, a világháborúban, sőt azt megelőzően magasrangú vezérkari tiszt volt, akárcsak Kemál. A világháború végén hadügyi államtitkár azután a görög-török háborúban a tráciai csapatok vezére, Törökország neki köszönhetette nagy hadisikerét. A lausannei békekonferencián Kemál, mint leghűbb emberét, őt küldte ki. Ez még nehezebb terep volt, mint a háború talán, de Inonü itt is eredményesen dolgozott. Hazatérve, Kemál miniszterelnökévé nevezte ki s Inonü tíz éven keresztül viselte ezt a tisztséget, hűségesen és szilárdan vezére oldala mellett állva, minden nagy nemzeti feladatot konokul és nagyvonalúan megoldva véghezvive, Kemál kit is ajánlhatott volna utódjának.

megfelelőbbet, mint ezt a céltudatos, konok embert, akit már 1926-ban a török néppárt, a török állampárt főtájkárává nevezett ki, hogy ezzel is dokumentálja utódlásra vonatkozó akaratát.

Szaracsoglu külügyminiszter méltó munkatársa Inonünek, aki most már két esztendeje viseli rehez tisztviséget. Szaracsoglu külügyminiszter szintén évek óta tölti be tárcáját. A külügyminiszter impulzív, erős egyéniség, akit voltaképpen az élet alakított diplomatává. Nem annak készült mint matematika tanár indult pályáján. — Szmirnakörnyéki gazdálkodók gyermeke, először a jogot végezte el, azután külföldi tanulmányutakat tett, járt Franciaországban és Angliában, azután a svájci egyetemeket is látogatta, majd hazatért és a tanári pályán kötött ki. Kemál csapatában szolgált a világháború alatt, azután elnöke lett annak a bizottságnak, amely a török-görög lakosságcsere lebonyolítására alakult. A lausannei béketárgyalásokon Ismet Inonü mellett a pénzügyi szakértő szerepét töltötte be. Azután pénzügyi államtitkár, majd miniszter lett s ezt a tisztelet négy éven keresztül töltötte be. Amikor Rüdü Arras megvált a külügyi tárcától ő került a török külügyek élére.

A török külpolitikát a legválságosabb időkben irányította. Az ő nevéhez fűződik az alexandrettei szendzsák visszaszerzése, a török-angol-francia kölcsönös segélynyújtási szerződés megkötése s most legutóbb a török-holgar megnevezésmadási szerződés létrejötté. Erős, dinamikus egyéniség, aki rendkívül makacsul tudja képviselni érdekeit és nézeteit, de kapacitálható és rávehető, nem zárkózik el a nézetei és felfogása mögé.

Ők ketten a török dráma legfőbb szereplői.

Kiterjesztették az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet ügykörét a visszacsatolt területekre is

A Budapesti Közlöny legújabb száma nagyfontosságú rendeletet közöl az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet ügykörének a visszacsatolt területekre való kiterjesztéséről. E rendelet főbb vonásaiban a következőket tartalmazza:

(1) A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi területen — a 9.540—1940. M. E. számú rendelet 1. §-ának (1) bekezdésében felsorolt jogszabályokon felül — a gazdasági kötelező biztosításáról szóló 1938. XXXV. a gazdasági munkavállalók kötelező öregségi biztosításáról szóló 1938. XII. és az utóbbi törvények alapján biztosított gazdasági munkavállalók öregségi járulékból részesítéséről szóló 1939. XVI. törvények, valamint az e törvények végrehajtása tárgya-

ban, illetőleg azokkal kapcsolatban kiadott rendeletek hatálybalépnek.

(2) A visszacsatolt keleti és erdélyi területen az (1) bekezdésben említett jogszabályok hatálybalépésével kezdődő határidők első napjának az 1941. évi január hó 1. napját, az 1939. XVI. t. c. I. §-ának (2) bekezdésében meghatározott határnappal pedig az 1936. évi január hó 1. napját kell tekinteni.

(3) A visszacsatolt keleti és erdélyi területen állandó lakóhellyel bíró személyeket az 1941. évi január hó 1. napján előtti bekövetkezett biztosítási esemény alapján megillető szolgáltatások közül legkorábban az 1940. évi szeptember havi esedékességtől kezdődően, az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézetet terhelik:

a) a magyar mezőgazdasági társadalombiztosítási jogszabályok szerint is

kártalanításra jogosító okok alapján alapuló szolgáltatások, b) az 1900. XVI., 1902. XIV. és 1912. VIII. törvények rendelkezéseiben alapuló nem baleseti szolgáltatások és c) a román társadalombiztosításnak a rokkantsági, öregségi, nyugalombavonulási és haláleseti biztosításra vonatkozó rendelkezéseiben alapuló járadékszerű szolgáltatások amennyiben a biztosított a biztosítási esemény bekövetkezése előtt utólagja a mezőgazdaság, az erdei termelés az állattenyésztés, a halászat, a kert- és szőlőművelés, a selymészet, a méhészet körében vagy mint tisztviselő az ezeknek ügyeit intéző egyesületnél, avagy az 1938. XII. t. c. 2. §-a f) pontjában meghatározott munkálatoknak megfelelő munkakörben állott biztosítási kötelezettség alá eső munkaviszonyban.

(2) A visszacsatolt keleti és erdélyi területen állandó lakóhellyel bíró személyeket megillető és a 33.333—1931. F. M. számú rendelet 1. §-ának, valamint az 1938. XII. t. c. 36. §-a alapján kiadott rendeleteknek megfelelően szolgálati (munka-) viszonyon alapuló társadalombiztosítási jellegű szolgáltatások nyújtása legkorábban az 1940. évi szeptember havi esedékességtől kezdődően — az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően — az említett rende-

Szép, jó és olcsó kombinált szobát és ebédlőt vehet

KÁDÁR

műasztalosnál

Bertsei György (v. Menház) u. 15.

letekben meghatározott állami szervek terhére.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben megjelölt szolgáltatásokkal kapcsolatos kötelezettségek átadásának illetőleg átvételének feltételeit és az előlegezt költségek megtérítésének módjait a belügyminiszter az érdekeltektől miniszterekkel egyetértve állapítja meg. E szolgáltatások tekintetében, amennyiben a jelen rendelet eltérően nem rendelkezik, a 9.540—1940. M. E. és a 290—1941. M. E. számú rendeletek — utóbbi 5. §-ának (1)—(8) bekezdései kivételével — megfelelően, illetőleg értelemszerűen kell alkalmazni.

(4) A m. kir. miniszterium a román nyugdíjbiztosításban eltöltött időnek és lerótt járulékoknak a jelen rendelettel kapcsolatos figyelembevételét rendelettel fogja szabályozni.

(1) A visszacsatolt keleti és erdélyi területen az 1938. XII. t. c. 13. §-ában, illetőleg az 1939. XVI. t. c. 6. §-ának (1) bekezdésében meghatározott hozzájárulást (birtokosok hozzájárulását) az 1941. évi január hó 1. napjától számítva kell fizetni.

(2) Az állam hozzájárulása (1939. XVI. t. c. 6. §. (2) bekezdés) a visszacsatolt keleti és erdélyi területtel kapcsolatban az 1941. évi január hó 1. napjától kezdődően évi 1.640.000 pengővel emelkedik.

(3) Az 1938. XII. t. c. 20. §-ában szabályozott és az 1939. XVI. t. c. 6. §-ának (2) bekezdésében megállapított együttes hozzájárulás összege a visszacsatolt keleti és erdélyi területtel kapcsolatban, erre is kiterjedően, az 1941. évi január hó 1. napjától kezdődően évi 300.000 pengővel emelkedik.

(1) A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

(2) A jelen rendelet végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter gondoskodik, aki az érdekeltektől miniszterekkel egyetértve jár el.

Budapest 1941. március hó 5-én.

Gróf Teleki Pál s. k. m. kir. miniszterelnök

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILAGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30,
félre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.
Postatakarékpénztári csekkaszámlánk
száma: 72301.
Kéziratokat nem örzünk meg és nem
adunk vissza

Március 15-e megünneplése

**A MAGYAR UJSÁGÍRÓK EGYESÜ-
LETE SZABADSÁGÜNNEPE.** A Ma-
gyar Ujságírók Egyesülete március hó
15-én, szombaton délelőtt háromnegyed
kettőkor tartja hagyományos szabad-
ságünnepét a Gellért szálló éttermé-
ben, amelyen ünnepi beszédet a Jókai
serleggel Törzs Tibor, a képviselő-
ház alelnöke, a Magyar Ujságírók
Egyesületének tiszteletbeli tagja mond.

**FELHÍVÁS A FEHÉRNÁZ BAJTÁR-
SI EGYESÜLET TAGJAIHOZ!** Felké-
rem a Bajtársi Egyesület tagjait, hogy
a március 15-iki ünnepélyen való rész-
vétel módzatainak megbeszélése cél-
jából folyó hó 12-én délután 5 órakor
az egyesület helyiségében (Széchenyi
épület) megjelenni sziveskedjenek. —
Egyben közlöm, hogy az újonnan je-
lentkezett tagok nagyrésztnek igazolá-
sa is megérkezett. Lesz a tanácskozás
elnök.

Tiszta szesz kapható Nánássy

Kazinczy F. u. 4.
Színház mellett.

**Erdélyi költők a március 13-iki
Pázmány irodalmi ünnepen.** Orszá-
gos érdeklődés előzi meg a kato-
likus írók reprezentatív Pázmány
ünnepét, mely március 13-án dél-
után 5 órakor lesz a Fővárosi Vi-
gadóban. A nagyszerű művészi és
irodalmi est keretében hazánk leg-
nagyobb művészei lépnek föl: Né-
met Mária az európai híró opera-
énekesnő és Halmos János, az Ope-
raház hős tenorja, a kísérőzet Lau-
risin Miklós zongoraművész látja el.
Az ünnepséget a Cecilia Kórus szá-
ztagú énekara nyitja meg Bárdos
Lajos tanár vezetésével. Erdélyi köl-
tői közül Pakocs Károly orszgy.
képviselő két költeményét adja elő,
míg négy erdélyi költő: Dsidá Je-
nő, Erőss Alfréd, Magyar Bálint,
Papp-Jánossy Béla egy-egy
versét, Ónody Ákos, a Nemzeti
Színház művésze interpretálja. San-
dor Imre püspöki helytartó ünnepi
beszéde, György Lajos egyetemi
tanár előadása, Antal Aron elbeszé-
lése és gróf Bethlen Györgyné
zárobeszéde a katolikus irodalom
legszebb ünnepévé avatják a már-
cius 13-iki vigadói ünnepséget.

A sajtóellenőrzés kiegészítése. A Bu-
dapesti Közlöny vasárnapi száma ren-
deletet közöl a sajtóellenőrzés kiegészítéséről. A rendelet szerint a debreceni kassai és nagyvárad királyi ítélőtáblák területén előírt rutén vagy orosz (ukrán) nyelvű időszakos lapok, vagy más sajtótermékek ellenőrzésére az ungvári királyi ügyészség jogosult.

Fővámbivatal Marosvásárhelyen. A Budapesti Közlöny március 8-iki száma közli, hogy Marosvásárhelyen fővámbivalt állítottak fel, amely ma-
hétfőn már meg is kezdte működését.

Szigligeti Színház Kedden este: HAJNALODIK

Szerda — csütörtök — péntek este
DAYKA MARGIT-nak
a Nemzeti Színház tagjának, a magyar filmek ünnepeit művésznő-
jének vendég-
felléptével: **VALÓOK**
brillians vigjáték újdonság Stella Adorján fordításában. Rendes helyárakkal!

Ujjáépítik Mozart prágai lakóházát.
Berlinből jelentik: Mozart prágai lakóházát, az ugynevezett Bertramkát most renoválják. A szóbanforgó ház egy kis vidéki lap, mely egykor Prága elővárosában feküdt, ma pedig a város ipari központja veszi körül. Itt lakott Mozart három ízben prágai tartózkodása alatt és a vidék csendje egy ajándék volt Mozart nyugtalan életében. Több szerzeménye született e házban. — Prága városa Mozart lakóházának ujjáépítésére 2000 márkát bocsátott a prágai Mozart társaság rendelkezésére.

Hölcyek itt a tavasz Daueroltassa haját Rammingernél

Bazár-
épület

Mérnökök figyelmébe! A Magyar Mérnökök és Építésszak Nemzeti Szövetsége Budapest új taggyűlést állít fel, amely névsort tudomásvétel végett megküld minden törvényszéknek és minden ipartelepnek. Érdeklünk, hogy ezen taggyűlésre felvételestől újból felhívom a figyelmet minden nagyváradit és biharmegyei mérnöknek, hogy a szövetségbe való belépést saját érdekében a legsürgősebben eszközölje. Szives tudomásul hozom továbbá, hogy az e hónap mérnökgyűlésén nem szerdán, folyó hó 12-én hanem szombaton folyó hó 22-én este fél 9 órakor tartjuk a Katolikus Körben Ursziny Pál

Nem a talajvíz, hanem a szakszerűtlen építkezés döntötte össze az érdeklődő házakat. Budapestről jelentik: Az érdeklődő parcellázott földeken a talajvíz, árvíz, hóolvadás használhatatlanná tette a házakat. Szakértők szerint a bíróság előtt kintunt hogy az összedőlő házak nem a talajvíz miatt dőltek össze, hanem mert valamennyit tudatlanul, szakszerűtlenül és bűnös mulasztásokkal építették. A királyi tábla szakvélemények meghallgatása után ma hirdetett ítéletében a telektulajdonosok érvelését elfogadta és a gróf Károlyi házhoz parcellázó vállalatot, a vételár teljes megfizetésére kötelezte, mert a telkek általános szagban alkalmatlanok házépítésre.

Német tőkével csapolják le a doljmegei mocsarakat. Bukarestből jelentik: (Budapesti Tudósító) A doljmegei mocsarak lecsapolását, amelyeket évekkal ezelőtt megkezdték most német tőkével és német szakértők irányításával folytatják. A lecsapolással több száz hektár föld vált értékes termőterületté. A dunai mocsár körül pedig a halászatot is kedvezőbbé teszi.

Romániában hétfőtől kezdve tilos szarvasmarhát vágni. Bukarestből jelentik: (MTI) A szarvasmarha állomány csökkentett voltára való tekintettel hétfőtől kezdve csak sertést és juhut szabad vágni.

Versenyképes keresztény iparra és kereskedelemre van szükség

A Baross Szövetség nagyváradit szervező bizottsági ülése

Április elején alakul meg a Baross Szövetség helyi tagozata

Nagyvárad. Saját tud. A Baross Szövetség szervező bizottsága vasárnap délelőtt a református leányliceumban nagyszámú érdeklődő jelenlétében előkészítő gyűlést tartott, amelynek célja az volt, hogy a nagyváradit keresztény kereskedők és iparosok megismerkedjenek a szövetség eszméivel és célkitűzéseivel. Az értekezleten dr. Kuczán Kálmán ügyvéd elnököl. Megnyitójában rövid felhívást intézett az iparos és kereskedőtársadalomhoz.

— Célunk az — mondotta többek között — hogy a keresztény munkával termelt áruk keresztény iparosok és kereskedőkön keresztül jussanak el a keresztény fogyasztóhoz.

Utána Horthy Dezső bankigazgató a következő pontokban foglalta össze a szövetség célkitűzéseit.

— Apolni és fejleszteni a keresztény magyar ipart és kereskedelmet, minden vonalon előmozdítani érdekeit és ezzel elősegíteni a keresztény polgárság boldogulását; megőrizni és fokozni az üzleti tisztesség hagyományait s lehetővé tenni minél több képesített keresztény magyar kereskedő önállósítását; képviselni a keresztény ter-

melés, az ipar és kereskedelem érdekeit a közhasznóságok előtt; a keresztény társadalom érdekeinek megvédése szellemében állást foglalni a minden közérdeklő ügyben; küzdeni a munkanélküliség ellen; jól képzett megbízható, versenyképes és erős akaratú kereskedő és iparosnemzedéket nevelni s fokozott tekintélyt szerezni ezeknek az életpályáknak; a termelés érdekeit minden vonatkozásban előmozdítani és a hazai termelvényeknek a keresztény kereskedők bekapcsolásával piacot teremteni; végül a keresztény magyar kereskedőt a természetes fejlődés útján a közép- és nagyipari pályára előkészíteni. E célok elérése érdekében a Baross Szövetség zászlaja alá hívja mindazokat, kik a testvéri sors közös örömeiért harcolni kívánnak.

Ezután Nagy János a szövetség alapszabályait ismertette s a gyűlés dr. Kuczán Kálmán zárószavai után ért véget.

Értesülésünk szerint a Baross Szövetség helyi tagozatának megalakítása április elején fog megtörténni.

Folyóirat-szemle

A Híd, Zilahy regényei Hétről-hétre fokozott érdeklődéssel olvassa a Híd közönsége Zilahy Lajos új regényét, a Csöndes életet-et. A nagysikerű képes hetilap e heti számában a Zilahy regényen kívül közli Giononak világhírű elbeszélését: A pék feleségét. Karácsony Sándor heti krónikát írt, Móricz Zsigmond és Ritoók Emma novellákat, Féja Géza irodalmi kritikát, Nagy Lajos rádió, Tersánszky I. Jenő filmkritikát. Képes riportok: Horthy Miklós kormányzó a Múcsarnokban. Erdély leghíresebb szobrásza Budapesten, a világ szeme Bulgárián, egy 16-

Elegáns, tartós butort

Kádár műszialosnál
vegyen. — Bertsei György
(volt Menház u.) 15. szám.

városi leánygimnázium önképzőköre. A divatrovat a fatalpu cipőről és a pótharisnyáról hoz tudósítást. Világhíradó, 1000 pengős pályázat, filmrovat, sok érdekesség van még a Hídban. Főszerkesztő: Zilahy Lajos, felelős szerkesztő: Kállay Miklós. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal: Budapest VII. Erzsébet körút 7. A lap előfizetési ára egy negyed évre 6 pengő, félre 12 pengő, egész évre 24 pengő, mely összeg fizethető havonta 2 pengővel is. Postatakarékpénztári csekkszám: 9.411.

SZERKESZTŐI ÜZENET

Egy előfizetőnek, ki az optálásokról érdeklődött. A múltbeli optálásokról az államterület újabb változásánál nem számíthatunk. Alapelvek mindig az, hogy a változott területek minden lakója annak az államnak lesz a polgára, amelyik állam az uralmat az új terület fölött átvette.

Nagyváradit Kereskedelmi Csarnok közleménye:

I.
A hivatalos lap február 27-iki számában megjelent 1510—1941. M. E. sz. rendelet alapján kérjük a bármilyen szakmához is tartozó nagykereskedőket, vagyis azokat, akik viszonteladók részére való árusítással foglalkoznak sziveskedjenek titkári hivatalunkban megjelenni, ahol a vonatkozó rendelet megkaphatják és részletes felvilágosítást kaphatnak az előírt formáikra vonatkozólag.

II.
A mosószáppan kereskedői forgalmának korlátozása tárgyában kiadott 790—1941. K. M. számú rendelet értelmében kérjük a mosószáppan árusításával foglalkozó nagy- és kiskereskedőket hogy sziveskedjenek titkári hivatalunkban megjelenni, ahol megkaphatják a szükséges teendőkre vonatkozó részletes tájékoztatást.

III.
A malmok és lisztkereskedők tulajdonában levő lisztkészletek időszakos bejelentése tárgyában kiadott rendelet értelmében a gabona vásárlásra jogosított malmok és a lisztnek viszonteladók részére való forgalomba hozatalával foglalkozó kereskedők kötelesek havonként kétszer, minden hó 1-én és 15-én a tulajdonukban levő lisztkészlet az illetékes forgalmadóhivatalnál bejelenteni.

SPORT

35 perc Kolozsvár
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely
repülőgéppel.

A Magyar Légiforgalmi r. t.
Járatái télen is közlekednek.
Felvilágosítás: Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

RÁDIÓ

**KEDD, MÁRCIUS 11.
Budapest I.**

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. — Közlemények. — Étrend. Hanglemek.
10.00 Hírek.
10.20 „Költők jóslatai.” Irta Hamvas József. Felolvasás.
10.45 „Divaitudósítás.” Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Harangszó. Himnusz. Időjárás-jelentés.
12.10 Szabó Sándor hegedül, zongorakísérettel.
12.40 Hírek.
12.55 Dr. Mészárosné Krizmanits Klara zongorázik.
13.20 Időjelzés, időjárás. és vizillás-jelentés.
13.30 Sívó József cigányzenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Hanglemek.
Közben
15.40 „Mit főzünk?” Háziasszonyok beszélgetnek.
16.10 „Gyermekdelután.” Piroska születésnapja.
16.45 Időjelzés, időjárás-jelentés, hírek.
17.00 Hírek, szlovák és ruszin nyelven.
17.15 „Mindnyájunk gondjai.” A Közellátási Szolgálat közleményei.
Közvetítés a Gellért-szállóhól. Illiczky László tánczenekara játszik.
17.30 „Finomodunk.” Kardován Károly előadása.
18.20 „A dallam.” Adám Jenő a Zene-művészeti Főiskola tanárának „A skálától a szimfóniáig” e előadás sorozatának V. része.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 „Magyar önismeret.”
19.25 Sárközi Gyula cigányzenekara.
20.00 Finta Zoltán verséből előad Fáy Béla.
20.10 A Rádió Szalonzenekara. Vezényel Bertha István.
21.00 „A homoktorta.” Kádár Erzsébet elbeszélése.
21.20 A zagrabi „Zvonimir”-kórus hangversenye. Hangfelvétel.
21.40 Hírek, időjárás-jelentés.
22.00 A Mária Terézia I. honvédegyezred zenekara. Vezényel Pongrác Géza.
23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23.25 Közvetítés a Gellért-szállóhól. Mursi Elek cigányzenekara muzsikál.
...ooo. ÓógCu ch?xjád snrdlu snrdlu
24.00 Hírek.

**KEDD, MÁRCIUS 11.
Budapest II.**

- 17.30 Ruszin hallgatónknak. Oszusky Mária ruszin népdalokat énekel zongorakísérettel.
18.00 Francia nyelvtanítás. Garzó Miklós dr. előadása.
18.30 Közvetítés a Gellért-szállóhól. Illiczky László tánczenekara játszik.
19.00 Kozma Géza gondolkodik, zongorakísérettel.
19.25 A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági felőrája.
20.00 Hírek.
20.18 Hanglemek.
21.10 „Mi minden történt tizen évvel ezelőtt.” Elmondja a régi idők krónikása.
21.40 Időjárás-jelentés

Bajnoki nyitán

Törekvés—SzSE 3:3 (3:1)

Nagyvárad. Sajat tud. Pompás futball időben mintegy 1500 főny: közönség jelenlétében játszották le az erzsébetligeti pályán az első tavaszi bajnoki mérkőzést az erdélyi bajnokság kolozsvári csoportjában. A Szatmári Sport Egylet együttesével ütközött meg a Törekvés csapata.

A mérkőzés nagy Törekvés fölény dacára döntetlen eredménnyel zárult. Erős hazai támadásokkal indul a mérkőzés, az 5. percben mégis a szatmáriak szereznek gólt egy gyors lefutásból Erdei révén. (1:0) Nagy kapushiba! Rákacsosol a Törekvés és a 12. percben Moskó egyenlít (1:1). Változó játék alakul ki, majd ismét a pirosfezeték kerülnek fölénybe és a 52. majd a 40. percben Szabó révén 3:1-es vezetésre tesznek szert.

Szünet után mintha kifulladás volna a Törekvés az első félidőben diktált nagy iramtól. Az SzSE veszi át a kezdeményező szerepet s szinte rossz néven veszi a Törekvés védők csapkodását. Az 5. percben Blaga, a 17. percben pedig Erdei góloz s ezzel 3:3 az eredmény. Már ugylátszik, hogy a szatmáriak a győztes gólt is megszerzik, de végre összeszedi magát a Törekvés és támadásba lendül. Egyik rohamot a másik után vezetik, de a legjobb helyzeteket is kiaknázatlanul hagyják a csatárok. Moskó lesántul és ez is erősen esik a latba. Mezőnyjátékkal ér véget a mérkőzés.

A Törekvés csapatában Kis, Moskó és Góznér, az SzSE-ben Farkas I. Hegykúti és Dragos tüntette ki magát.

Vereséget szenvedett az Ujpest

Budapestről jelentik: A Nemzeti Bajnokság első osztályának küzdelmei során a vasárnapi fordulón ismét veretlen eredmények is adódtak. Nagy meglepetés az Ujpest veresége.

A forduló részletes eredményei a következők:

Gamma—Ujpest 2:1.
Ferencváros—Törekvés 5:2.
Tokod—Szeged 1:0.
Sal. BTC—Kispest 2:2.
DiMÁVAG—Haladás 1:1.
Elektromos—Szolnok 2:0.
WMFC—BSZKRT 2:0.

Nagyváradai eredmények:

NAC—Elektromos 6:0 (3:0).
NAC ifj.—Elektromos ifj. 9:2 (6:0).
Törekvés II.—Kolping 4:1.

Rövid sporthírek

Nagyvárad. Vasárnap kerül sor a NAC—Törekvés összecsapására. — Az „örök rangadó” iránt hatalmas érdeklődés nyilvánul meg.
Stuttgart. Németország—Svajc 4:2 (1:1). 35 ezer néző előtt biztosan győztek a németek.

SZÍNHÁZ

Dayka Margit ismét Nagyváradon

A színház igazgatóságának nagy anyagi áldozatok árán sikerült Dayka Margitot, a Nemzeti Színház tagját és a magyar filmek ünnepelt művésznőjét néhány esti vendégszereplésre megnyerni és ezáltal olyan szerepben fog fellépni, amelyben művészetének minden skáláját meg tudja mutatni.

Dayka Margit szerdán, csütörtökön és pénteken este a Váloók című briliáns vígjátékban fog bemutatkozni Nagyvárad közönségének, abban a szerepben, amelyet Budapesten több mint 250-szer játszott. A Váloók Stella Adorján fordításában az a nagyszerű vigjáték, amely mindenkit csak szórakoztat mert a nagyszerű téma, tele helyzetkomikumokkal, ahol az első jelenettől az utolsó csupa derűt és fényt áraszt a nézőtérre.

A Váloók Sármasz Miklós rendezésében szerdán, csütörtökön és pénteken este lesz a színház műsorán a társulat legkiválóbb művészeinek fellépésével.

A Váloók mindhárom előadása rendezésével lesz, míg a péntek esti A bérleti előadásban a bértek a pályára 4 pengőt és a szőlőre 1 pengőt fizetnek rá.

— **Hajnalodik.** Kedden este háromnegyed 8 órakor kerül ismét színre Fekete István óriási sikerű színműve

a Hajnalodik, a bemutatkozó előadás parádés szereposztásában, rendezés hely-árakkal.

Heti műsor:

Hétfő este háromnegyed 8 órakor. **Tiszteletjes Anna.**
Kedd este háromnegyed 8 órakor. **Hajnalodik.** (Ötödösor.) Rendes hely-árakkal.
Szerda este háromnegyed 8 órakor. Csütörtökön este háromnegyed 8 órakor. Péntek este háromnegyed 8 órakor. A bérletben: Dayka Margitnak, a Nemzeti Színház tagjának és a magyar filmek ünnepelt művésznőjének vendégfellépésével: **Váloók** briliáns vígjáték újdonság. Stella Adorján fordításában. Rendes hely-árakkal. Rendező: Sármasz Miklós.
Csütörtökön délután 4 órakor filléres hely-árakkal: **Bécsi gyors.** Operett. Hely-árak: 30 fillértől 120 fillérig.
Szombaton délután 4 órakor filléres hely-árakkal: **Gellérthegyi kaland.** Operett újdonság. Hely-árak: 30 fillértől 120 fillérig.
— **Jegyek a fenti előadásokra már válthatók a színház pénztáránál.**

A mozgóképszínházak műsora

Belvárosi: **A szerelem nem szegény.**
Korona: **Rasputin**
Apolló: **Kék madár.**

**FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ**

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Különféle

Fotókópiát eredeti okmányairól leggyorsabban készít Foto Aurora, Rákóczi ut 8. 15

Epitészek figyelmébe! „Akrazát” a biztos falszigetelő minden mészlerakattal kapható. Főlerakat: Kovács Károly. Nagyvárad Mikszáth u 26. 365

TELLUS óra

megbízható!!!

Kérjen vásárlásnál

TELLUS órát

Burgonya, hagyma, dughagyma, foghagyma szükségletét mielőtt beszerezné, tekintse meg raktáron levő készletet ahol a legolcsóbb napi áron lesz kiszolgálva. Tóth Kálmán Nagyvárad, tér. Telefon 20—68. 970

Lakás

Elegáns utcai butorozott szoba kiadó. Csengeri u. 2. 14
Utcai előszobás butorozott szoba kiadó. Cim: Sal Ferenc u. 29. 10

Adás-vétel

Jó karban levő **hencser** eladó. Luther Márton u. 7. 13
Aranyat, ezüstöt, ékszer magas áron veszek. Haslinger ékszerész Rákóczi ut 8. 545
Használt férfiruhát veszek mindenfelét jó áron. Levelezőlap hívásraához jövők Bémer tér 1. házfelügyelőnél. 6
Aranyat, magas áron veszek. Órák, ékszer javítók. Gyenge István ékszerész. Rákóczi u. 19. 753

Állást nyee

Szakképzett segédet keres a rövid, szövött galanterie **engross** szakmában Fischer Gerzson és Fiai miskolci cég. Ajánlatok a céghez intézendők. 16

Perfekt magyar-német GEP- és GYORSIRÓNÓT és gyakorlati SEGDKÖNYVELŐT azonnal alkalmazzunk. Ajánlatokat „VARADSZÓLÓ” jelgére a kiadóba.

Kertészt, aki a kertészet minden ágában jártassággal bír, azonnal felvesz a Tüdőszanatorium. 12

Keresztény tanulóit felveszek Blcz Zoltán aranyműves. Szent János u. 13. szám. 997

Állást keces

Jobb idősebb özvegyasszony háztartónőnek, vagy beteg mellő, esetleg vidékre is elmegy. Cim Hitler Adolf utca 58. 984

Kiadotulajdonos:

szent László-nyomda RT

Fő- és felelőszerkesztő: **Dr Paál Árpád** Felelős kiadó: **Dr Scheffler Ferenc** Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgóépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.